

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

24 februarie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Liliana Catan, Elena Covalenco, Iurie Diaconu și Ion Guzun,

Judecând fără participarea părților, recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Dorina Tăut, partea vătămată Vitalie Țîrdea și avocatul acestuia, Victor Tatarciuc, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 noiembrie 2014, în cauza penală în privința lui:

Sicorschii Octavian Serghei, născut la 04 ianuarie 1995, originar și locuitor al s. Camencea, r-nul Orhei;

Termenul de examinare a cauzei:

Instanța de fond: 14.04.2014- 04.07.2014;

Instanța de apel : 18.08.2014 -13.11.2014 ;

Instanța de recurs: 21.01.2015-24.02.2015;

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Orhei din 04 iulie 2014, cauza fiind examinată în procedura simplificată conform art. 364¹ Cod de procedură penală, Sicorschii Octavian a fost recunoscut vinovat și condamnat:

- în baza art. 179 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea art. 79 Cod penal, la 6 (șase) luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis;

- în baza art. 152 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea art. 79 Cod penal, la 8 (opt) luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis;

În conformitate cu art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor, inculpatului i s-a aplicat pedeapsă definitivă de 1 (unu) an închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art. 90 Cod penal s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate pe un termen de probă de 1 (unu) an.

Acțiunea civilă depusă de partea vătămată Țîrdea Vitalie a fost admisă parțial și dispusă încasarea din contul inculpatului a prejudiciului material în sumă de 927 (nouă sute douăzeci și șapte) lei. În rest, acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului moral a fost respinsă.

La fel, a fost admisă parțial acțiunea depusă de partea vătămată Platon Mihail și dispusă încasarea din contul inculpatului prejudiciul material în sumă de 117 (una sută șaptesprezece) lei. În rest, acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului moral a fost respinsă.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut că, Sicorschii Octavian, la 27 noiembrie 2012 în jurul orei 19.00, urmărind scopul de răzbunare pe Platon Mihail și Țârdea Vitalie, în mod ilegal și fără consimțământul proprietarului Șauga Stepanida, a pătruns în domiciliu prin ușa de la intrare în locuința acesteia situată în s. Camencea, r-nul Orhei.

Tot el, în același loc, timp și circumstanțe - 27 noiembrie 2012, în jurul orei 19.20, după ce a pătruns în domiciliul Stepanidei Șauga din s. Camencea, r-nul Orhei, urmărind scopul răzbunării pe Platon Mihail și Țârdea Vitalie, în mod intenționat le-a aplicat acestora lovituri cu pumnii și picioarele peste cap și corp în rezultat la ce i-a cauzat lui Țârdea Vitalie vătămări corporale medii cu dereglarea sănătății de lungă durată mai mult de 21 zile sub formă de fractură planșeului orbital inferior pe stînga; fractura osului zigomatic pe stînga; fractura oaselor nazale; hemosinuită pe stînga; fractura coastei 8 din stînga fără deplasare; hemoragii subconjunctivale ale sclerei ambilor ochi; echimoze cu edem al țesuturilor moi ale feței.

3. Sentința a fost contestată cu apel de către avocatul Victor Tatarciuc în numele părții vătămate Vitalie Țârdea, solicitînd repunerea apelului în termenul omis pe motiv, că partea vătămată nu a participat la examinarea dosarului penal și nu a participat la pronunțarea sentinței, casarea parțială a acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărîri de condamnare a inculpatului la o pedeapsă mult mai severă, cu admiterea totală a acțiunii civile.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 noiembrie 2014, a fost repus în termen apelul avocatului ca fiind depus cu întîrziere din motive întemeiate.

A fost admis apelul declarat, casată sentința instanței de fond și pronunțată o nouă hotărîre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Sicorschii Octavian a fost condamnat:

- în baza art. 152 alin. (1) Cod penal la 2 (doi) ani închisoare;
- în baza art. 179 alin. (1) Cod penal la 8 (opt) luni închisoare;

În conformitate cu art. 84 Cod penal pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor inculpatului i s-a aplicat pedeapsă definitivă de 2 (doi) ani 6 (șase) luni închisoare.

Conform art. 90 Cod penal s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate pe un termen de probă de 3 (trei) ani.

Acțiunea civilă depusă de partea vătămată Țârdea Vitalie a fost admisă parțial

și dispusă încasarea din contul inculpatului a prejudiciului material în sumă de 927 lei și celui moral în sumă de 5000 lei.

4.1. Instanța de apel a concluzionat că partea vătămată nu a participat la examinarea dosarului penal și nu a participat la pronunțarea sentinței Judecătoreiei Orhei din 04.07.2014, partea vătămată a primit sentința la 11.07.2014, iar apelul este declarat la 25.07.2014.

Totodată, Colegiul penal a constatat că, la pronunțarea sentinței instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt, just a tras concluzia că inculpatul a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 152 alin.(1) Cod penal și art. 179 alin.(1) Cod penal și în această parte sentința nu se contestă.

Colegiul penal a relatat că instanța de fond, aplicînd prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod penal în mod eronat și nemotivat a stabilit inculpatului mărimea pedepsei cu închisoare de un an în situația în care limita minimă a pedepsei cu închisoare prevăzută de sancțiunea art. 179 alin.(2) Cod penal este de pînă la 3 ani iar infracțiunea prevăzută de art. 152 alin. 1) Cod penal se pedepsește cu închisoare de pînă la 5 ani privațiune de libertate. Astfel pedeapsa stabilită este foarte blîndă și nu corespunde scopurilor prevăzute de art. 75 Cod penal fiind aplicată persoanei care a ascuns fapte veridice, nu a dat depoziții corecte în instanța de judecată și la organul de urmărire penală și care anterior a fost condamnat, astfel lipsind temeiuri de aplicare a prevederile art. 79 Cod penal ori aplicarea acestor prevederi impune prezența anumitor circumstanțe excepționale care la caz lipsesc și nici prima instanță nu a stabilit astfel de circumstanțe.

Altfel, în opinia instanței de apel, instanța de fond eronat și ilegal a aplicat față de O. Sicorschii prevederile art. 79 Cod penal stabilindu-i o pedeapsă sub limita minimă prevăzută de legea penală de care a fost recunoscut vinovat și condamnat.

Colegiul penal luînd în considerație art. 364¹ alin. (8) Cod penal potrivit căruia inculpatul beneficiază de reducerea cu o treime a limitei de pedeapsă cu închisoare prevăzute de lege, a menținut concluzia instanței de fond referitor la stabilirea pedepsei cu închisoare lui Sicorschi Octavian, însă a apreciat-o la un termen mai mare în mărime de 2 ani și 6 luni, reducînd cu 1/3 minimul maxim de pedeapsă prevăzut de art. art. 152 alin. (1) Cod penal și art. 179 alin.(1) Cod penal.

Colegiul penal, totodată ținînd cont de circumstanțele cauzei, de personalitatea inculpatului, de gradul pericolului social al faptelor comise, de poziția părții vătămate, de posibilitate de a atinge scopul de reeducare a inculpatului, a considerat că nu este necesar și rațional de a fi privat de libertate dispunînd suspendarea condiționată a executării pedepsei cu stabilirea unui termen de probă conform art. 90 Cod penal.

Reieșind din gravitatea suferințelor aduse părții vătămate Vitalie Țîrdea,

ținând cont și de posibilitățile materiale ale părților, și posibilitatea reală de executare a unei hotărâri, Colegiul penal a dispus admiterea parțială a acțiunii civile.

5. Împotriva deciziei a declarat recurs ordinar procurorul, solicitând casarea parțială a acesteia în latura penală, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri prin care să fie menținută sentința instanței de fond.

În susținerea recursului a indicat că, instanța de apel la aplicarea pedepsei inculpatului nu a respectat criteriile generale de individualizare a pedepsei și ilegal a exclus prevederile art. 79 Cod penal, motivând că pe caz nu au fost stabilite careva circumstanțe excepționale, fapt ce nu corespunde materialelor cauzei, astfel fiind pronunțată o decizie neîntemeiată, deoarece prin sentință instanța de fond corect a stabilit că inculpatul a comis infracțiunile în stare de minorat, că acesta la data săvârșirii infracțiunii nu a atins vârsta de 18 ani și conform art. 70 alin. (3) Cod penal, termenul închisorii se stabilește din maximul pedepsei prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită, reduse la jumătate.

Mai mult ca atât, instanța de apel a ignorat grav prevederile art. 79 (1) Cod penal, care expres indică, că minoratul persoanei care a comis infracțiunea se consideră circumstanță excepțională.

5.1. La 12 ianuarie 2015, partea vătămată Vitalie Țârdea și avocatul acestuia Victor Tatarciuc, la fel au depus recurs ordinar împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare în privința inculpatului, iar acțiunile acestuia să fie încadrate și în baza art. 187 alin. (2) Cod penal, cu admiterea totală a acțiunii civile.

În motivarea recursului, recurenții au indicat că instanța de apel nu a apreciat corect probele cauzei și a aplicat o pedeapsă prea blândă inculpatului, care anterior a fost condamnat, de aceea în privința acestuia nu pot fi aplicate prevederile art. 90 Cod penal.

6. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursul procurorului urmează a fi admis, iar recursul părții vătămate și a avocatului acestuia urmează a fi respins, din următoarele considerente:

Potrivit art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.*

În acest aspect, Colegiul lărgit va statua și asupra respectării prevederilor art.1 alin. (3) Cod procedură penală, care, referitor la scopul procesului penal, stipulează, *că organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul*

procesului sunt obligate să activeze în așa mod încât nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată.

6.1. Referitor la recursul părții vătămate și a avocatului acestuia.

Conform prevederilor art. 422 Cod de procedură penală (redacția 05 aprilie 2012), *termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.*

După cum rezultă din materialele dosarului, partea vătămată și avocatul acestuia au depus recurs ordinar la 12 ianuarie 2015, iar conform procesului-verbal al ședinței de judecată (f. d. 180-183) dispozitivul deciziei a fost pronunțat la 13 noiembrie 2014 în prezența părților, care au fost înștiințate că la 04 decembrie 2014 va avea loc pronunțarea integrală a deciziei, însă conform procesului-verbal al ședinței de judecată din 04 decembrie 2014 (f. d. 183), atât partea vătămată cât și avocatul acestuia nu s-au prezentat din motive necunoscute, cu toate că au fost înștiințați legal.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit consideră că recursul părții vătămate și a avocatului acestuia a fost depus peste termen, or, termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca depus peste termen, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit concluzionează despre respingerea recursului menționat, ca fiind depus peste termen.

6.2. Referitor la recursul ordinar declarat de procuror

În susținerea recursului procurorul invocă temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală și anume: *decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale*, astfel încât, în opinia recurentului, soluția în partea individualizării pedepsei este una vădit neîntemeiată.

Totodată, Colegiul reține că, autorul recursului este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, însă critică hotărârea instanței de apel numai referitor la stabilirea pedepsei în privința inculpatului și anume privind excluderea prevederilor art. 79 Cod penal.

Instanța de recurs consideră că în cauză sunt prezente erorile de drept menționate de recurent.

Colegiul lărgit relevă că, instanța de fond la capitolul stabilirii pedepsei corect a luat în considerație faptul că inculpatul în momentul săvârșirii infracțiunilor incriminate era în stare de minorat, asta fiind ca circumstanță care conform art. 79 Cod penal este circumstanță excepțională.

Conform art. 79 alin. (1) Cod penal, *minoratul persoanei care a săvârșit infracțiunea se consideră circumstanță excepțională.*

Astfel, în speță se reține incontestabil faptul, că instanța de apel la adoptarea soluției sale a omis existența circumstanței excepționale și greșit a invocat că „*nu erau premise de a fi aplicate prevederile art. 79 Cod penal, ori aplicarea acestor prevederi impune necesitatea prezenței anumitor circumstanțe excepționale care la caz lipsesc*”.

De aici reiese, că instanța de apel nu a făcut o analiză amplă a circumstanțelor cauzei și eronat a ajuns la concluzia de excludere a prevederilor art. 79 Cod penal la aplicarea pedepsei în privința lui Sicorschii Octavian.

În opinia Colegiului, la stabilirea pedepsei instanța de apel nu și-a argumentat suficient soluția sa și nu a ținut cont în deplină măsură de dispozițiile art. 75 Cod penal care prevăd că, *persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea Specială a prezentului Cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții Generale a Codului penal.*

Criteriile generale de individualizare a pedepsei sunt acele reguli, principii, prevăzute de Codul penal, de care instanța de judecată trebuie să țină seama la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei în cadrul operațiunii de individualizare a acesteia.

Colegiul menționează, că persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă, echitabilă, adică în limitele sancțiunii legii în baza căreia persoana a fost condamnată. În același rînd, după caz, instanța este în drept de a aplica și prevederile Părții Generale a Codului penal, în special art. 79 Cod penal, în cazul în care nu sunt impedimente.

Potrivit art. 61 Cod penal, *pedeapsa penală este o măsură de constrîngere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzînd anumite lipsuri și restricții drepturilor lor, avînd drept scop restabilirea echității sociale, corectarea acestuia, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atît din partea condamnaților, cît și din partea altor persoane.*

Colegiul penal consideră că, instanța de apel la individualizarea pedepsei inculpatului nu a ținut cont în măsură deplină de principiile generale de individualizare a pedepsei.

Totodată, instanța de recurs precizează că nu și-a găsit confirmare nici concluziile instanței de apel referitor la faptul că instanța de fond aplicînd prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, eronat și nemotivat a stabilit inculpatului mărimea pedepsei cu închisoare de un an în situația în care limita minimă a pedepsei cu închisoare prevăzută de sancțiunea art. 179 alin.(2)

Cod penal este de pînă la 3 ani, iar infracțiunea prevăzută de art. 152 alin. 1) Cod penal- infracțiunea care se pedepsește cu închisoare de pînă la 5 ani.

În cazul dat, Colegiul menține concluziile instanței de fond, deoarece la aplicarea pedepsei inculpatului prioritate au prevederile art. 79 Cod penal prin urmare instanța de judecată întemeiat și-a adoptat soluția ținînd cont și de faptul că inculpatul și-a recunoscut vina și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Mai mult ca atît, instanța de recurs accentuează prezența în cazul dat și a prevederilor art. 70 alin. (3) Cod penal, care stipulează că *la stabilirea pedepsei închisorii pentru persoana care, la data săvîrșirii infracțiunii, nu a atins vîrsta de 18 ani, termenul închisorii se stabilește din maximul pedepsei, prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvîrșită, reduse la jumătate*, ceea ce a fost omis de către instanța de apel.

Astfel, reieșind din conglomeratul împrejurărilor menționate, prima instanță corect a conchis că prezența circumstanței excepționale duce la aplicarea unei pedepse mai blînde în privința inculpatului conform art. 79 Cod penal, iar corectarea și reeducarea acestuia poate fi și fără izolarea de societate prin suspendarea condiționată a executării pedepsei în limita unui termen de probă, conform prevederilor art. 90 Cod penal. În același timp, deoarece inculpatul a săvîrșit două infracțiuni, instanța de fond a stabilit pedeapsă definitivă conform art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor.

Generalizînd cele expuse, instanța de recurs conchide, că pedeapsa stabilită lui Sicorschii Octavian de instanța de fond este una echitabilă faptei comise și consecințelor survenite, care își va atinge scopul și va duce la restabilirea echității sociale, corectarea inculpatului, prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni, atît de către inculpat cît și de alte persoane, motiv pentru care instanța de recurs concluzionează asupra necesității casării deciziei instanței de apel în partea stabilirii pedepsei cu menținerea sentinței în această parte.

Colegiul lărgit conchide că, instanța de apel în situația în care greșit a admis apelul declarat și prin pronunțarea unei noi hotărîri de condamnare a inculpatului, a comis o eroare prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, aplicînd o pedeapsă mai gravă decît cea stabilită de prima instanță, în lipsa a careva motive clare și legale pe care se întemeiază soluția.

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2 lit. a) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanța de recurs, este în drept de a admite recursul, de a casa parțial sau total hotărîrea atacată, cu menținerea hotărîrii primei instanțe, cînd apelul a fost greșit admis.

În altă ordine de idei, Colegiul consideră întemeiată concluzia instanței de apel vis-a-vis de admiterea parțială a acțiunii civile cu încasarea prejudiciului material și moral în beneficiul părții vătămate în limitele indicate, urmînd a menține decizia instanței de apel în acest sens.

În astfel de condiții, Colegiul reiterează că, temeiurile la care se referă autorul recursului, sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, fapt ce determină de a admite recursul, casînd parțial, în latura penală decizia instanței de apel, cu menținerea sentinței instanței de fond în această parte.

7. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Respinge recursul declarat de partea vătămată Vitalie Țîrdea și avocatul acestuia, Victor Tatarciuc, ca fiind depus peste termen.

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Dorina Tăuț, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 noiembrie 2014, în cauza penală în privința lui Sicorschii Octavian, în latura penală și menține sentința Judecătoriei Orhei din 04 iulie 2014 în această parte.

În rest, hotărîrea atacată se menține.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată publicată la 17 martie 2015.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Ion Guzun